

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

26 octombrie 2012

FLP Nr. 342

Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexe:

1. Proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative
2. Nota informativă

Deputați în Parlament:

Ștefan Ursu / Ștefan Ursu
Mocanu / George Mocanu
Sorin / Gh. Focșă
Ștefan / George Brăzov

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2474</u>	
<u>26</u>	<u>10</u> 20 <u>12</u>
Ora	

LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul funciar nr.828-XII din 25 decembrie 1991 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.107, art. 817), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează::

1. Articolul 71 se modifică și se expune în următoarea redacție:

„Articolul 71. Schimbarea destinației terenurilor agricole

(1) Schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute în Articolul 72 al prezentului Cod, se aprobă:

a) prin hotărâre a Guvernului pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale pe teritoriul căreia se află terenul.

b) prin decizia autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale în proprietatea căreia se află terenul agricol.

c) prin decizia autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivel întâi sau de nivel doi, pe teritoriul căreia se află terenul proprietate a persoanelor fizice sau juridice, în temeiul cererii proprietarului.

(2) Schimbarea destinației terenurilor se realizează conform procedurii stabilite prin hotărâre a Guvernului.

(3) Deciziile autorităților publice locale privind schimbarea destinației terenurilor agricole sînt supuse în mod obligatoriu controlului administrativ, în condițiile Legii privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28 decembrie 2006”.

2. Ultimul alineat al Articolului 83, după sintagma „hotărâre a Guvernului” se completează cu următorul conținut „sau decizie a autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale în proprietatea căreia se află terenul respectiv, conform procedurii stabilite prin hotărâre a Guvernului”.

Art. II - Articolul 25 din Legea nr. 317-XIII din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.8, art.86) cu modificările ulterioare, se completează cu lit. i¹ cu următorul cuprins:

„i¹ structurile reprezentative ale autorităților publice locale - în cazurile supunerii controlului constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, care nu corespund principiilor de bază ale administrării publice locale”.

Art. III. - Alineatul (1) al articolului 38 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16.06.1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.53-54, art. 597), cu modificările ulterioare, se completează cu litera i¹ cu următorul cuprins:

„i¹ structurile reprezentative ale autorităților publice locale - în cazurile supunerii controlului constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, care nu corespund principiilor de bază ale administrării publice locale”.

Art. IV. - La litera e) din alineatul (2) al articolului 14 al Legii nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116), cu modificările ulterioare, cuvîntul „propune” se exclude.

Art. V. - Din titlul articolului și din alineatul (2) al articolului 60 din **Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998** (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46, art.318), cu modificările ulterioare, cuvintele „și a registrului cadastral al deținătorilor de terenuri” se exclude.

Art. VI. – **Legea nr. 509-XIII drumurilor din 22.06.1995** (Monitorul Oficial nr. 62-63/690 din 09.11.1995, cu modificările și completările ulterioare) se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 alin. 2 după cuvintele „pentru drumurile private” se completează cu sintagma „, precum și pentru străzi”.
2. Articolul 5 alin. 3 se completează la final cu sintagma „de nivelul unu sau doi, după caz”
3. Articolul 17 se exclude.

Art. VII. - **Legea nr. 1308-XIII din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului** (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 147-149, art. 1161), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 4 din alineatul (12) propoziția a doua se exclude.
2. La articolul 14:
în alineatul (1) cuvintele „la bugetul de stat” se substituie cu cuvintele „la bugetul autorităților publice în proprietatea cărora se află terenurile”.
alineatul (2) se completează cu o nouă frază cu următorul cuprins: „Consiliile locale adoptă decizii privind modificarea destinației terenurilor proprietate publică a autorităților publice locale respective”.

Art. VIII. - **Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002**, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14-17, art. 49), cu modificările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:

1. În Articolul 4 alin. (2) după cuvântul „public” se adaugă cuvântul „și privat al unităților administrativ-teritoriale”.
2. În Articolul 4, după aliniatul (2) se introduce un aliniat nou, aliniatul (3) care se expune în următoarea redacție:
„(3) Delimitarea sistemelor publice de gospodărie comunală, aflate în domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale se realizează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523-XIV din 16 iulie 1999 și altor acte normative.”
3. Aliniatul (3) devine aliniatul (4).
4. Articolul 14, alin.(3), fraza „Atît numirea, cît și destituirea se va coordona cu autoritatea publică centrală de specialitate” se exclude.
5. Articolul 22, alin. (1), după sintagma „serviciile publice de gospodărie comunală” se include sintagma „cu excepția bunurilor domeniului public”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

În versiunea actuală, art. 71 din Codul funciar atribuie dreptul de a decide modificarea destinației terenurilor agricole în competența Guvernului, cu o singură excepție referitoare la terenurile cu o bonitate mai mică de 40 procente, schimbarea destinației cărora o pot decide doar autoritățile publice locale de nivelul doi, însă doar cu condiția ca aceste terenuri să fie incluse în fondul silvic. De asemenea, Articolul 83 prevede că retragerea terenurilor agricole de calitate superioară din circuitul agricol pentru necesitățile de stat și publice se face numai în cazuri excepționale, prin hotărâre a Guvernului.

Prin urmare, este evident că autoritățile publice locale, practic, nu pot decide în mod autonom schimbarea destinației terenurilor pe care le au în proprietate sau sînt în adiacența lor, fiind limitate în dreptul lor de proprietate ori, pentru a realiza astfel de acțiuni, este necesară intervenția Guvernului. O asemenea reglementare nu este conformă paragrafelor 2 și 3 din art. 4 al Cartei Europene a Autonomiei Locale, potrivit căroră: *„Autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, capacitatea deplină de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități”*.

Atribuirea competenței respective Guvernului a fost justificată prin necesitatea evitării unor eventuale abuzuri comise de către autoritățile publice locale, însă această normă nu este în concordanță nici cu cerințele Cartei și nici cu prevederile legislației în vigoare. În acest context, prin modificarea articolelor 71 și 83 din Codul funciar se propune ca schimbarea destinației și terenurilor agricole proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale sau a terenurilor aflate în proprietate privată de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale și retragerea lor din circuitul agricol, cu excepția celor care au un regim de protecție stabilit prin Articolul 72 a Codului funciar, să fie decisă de către autoritățile publice în proprietatea cărora sau pe teritoriul de competență al cărora sunt terenurile respective.

Modificarea este justificată de următoarele argumente:

1. Carta Europeană a Autonomiei Locale, prin aliniatul (4), articolul 4 stabilește că *„Competențele încredințate colectivităților locale trebuie să fie în mod normal depline și întregi”*.
2. Constituția Republicii Moldova, prin aliniatele (1), (2) și (3) ale articolului 127. Proprietatea, stabilește că statul ocrotește proprietatea. Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale, iar statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.
3. Legea descentralizării administrative, nr. 435 din 28 decembrie 2006 stabilește, prin aliniatul (1) Articolul 13. Proprietatea unităților administrativ-teritoriale, că *„Autoritățile publice locale posedă un patrimoniu propriu și distinct, care include bunuri mobile și imobile, și dispun liber de acesta în condițiile legii”*, iar prin aliniatul (3) al aceluiași articol, stabilește *„competență decizională exclusivă a autorităților publice locale privind administrarea patrimoniului respectiv și modul de repartizare a veniturilor obținute din gestionarea acestuia în condițiile legii”*.
4. În scopul evitării unor abuzuri de schimbare a destinației terenurilor agricole sau retragere nejustificată a terenurilor de calitate superioară din circuitul agricol, se propune ca toate deciziile de acest fel ale autorităților publice locale să fie supuse, în mod obligatoriu, controlului administrativ, așa cum este prevăzut în Legea privind administrația publică locală. De asemenea, evitarea abuzurilor de schimbare nejustificată a destinației terenurilor va fi asigurată de păstrarea procedurii existente stabilite de Regulamentul cu privire la

modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 24 decembrie 2007, cu modificarea doar a ultimei etape cînd Agenția Relații Funciare și Cadastru va prezenta avizul de schimbare a destinației terenurilor nu Guvernului, dar autorității administrației publice locale. Iar pentru retragerea terenurilor agricole de calitate superioară din circuitul agricol se propune elaborarea unei proceduri noi.

Descentralizarea acestei competențe către autoritățile publice locale va putea preveni multiplele cazuri de construcții abuzive pe terenurile agricole ori simplificarea procedurii și creșterea numărului de subiecți decidenți va permite examinarea mai rapidă și mai calitativă a demersurilor de schimbare a destinației terenurilor și contracararea efectivă a demersurilor nejustificate.

Proiectul legii propune modificarea **Legii cu privire la Curtea Constituțională și Codul jurisdicției constituționale** în vederea conferirii structurilor reprezentative ale autorităților administrației publice locale de nivelul I și nivelul II a competenței de sesizare a Curții Constituționale în cazurile supunerii controlului constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, care încalcă principiile de bază ale administrării publice locale.

Necesitatea introducerii acestor modificări a fost dictată de faptul că, în prezent, APL nu figurează în lista subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale. Această omisiune nu este în corespundere cu art.11 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, care prevede că „*autoritățile administrației publice locale trebuie să dispună de dreptul de a se adresa instanțelor judecătorești (traducerea exactă din franceză – recurs juridicțional), în scopul asigurării liberului exercițiu al competențelor lor și al respectului principiilor de autonomie locală care sunt prevăzute de Constituție sau de legislația internă*”.

De altfel, este evident că neacordarea APL a competenței de a sesiza Curtea Constituțională reduce substanțial exercitarea efectivă a drepturilor APL și autonomia locală. Potrivit Viziunii CALM privind situația și direcțiile de acțiune pe termen scurt în domeniul decentralizării și consolidării autonomiei locale din Republica Moldova, „unele acte ale Guvernului și Parlamentului, adoptate recent, contrastează mult cu principiile și prevederile programului de guvernare, precum și cu prevederile legale în vigoare la capitolul competențelor exclusive ale APL, raporturile lor cu APC și obligativitatea consultării prealabile etc. În acest sens, sunt relevante, de ex.: HG nr.99/16.02.2010 sau Legea nr.131/23.12.2009 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care fără o analiză și pregătire suficientă, a cita oară pe umerii APL sunt puse soluționarea unor probleme foarte complexe care depășesc cadrul legal și competențele reale ale APL”.

Prin urmare, oferirea APL a dreptului de a sesiza Curtea Constituțională va contribui la evitarea cazurilor de încălcare a principiilor autonomiei locale prevăzute de art.109 din Constituția RM, noua competență fiind în deplină concordanță cu art. 11 din Carta Europeană a Autonomiei Locale.

Conform redacției actuale a alin.(2) al art.60 din **Legea cadastrului bunurilor imobile** a fost prevăzut, fără just teamei, că *în cazul încheierii înregistrării primare masive a bunurilor imobile pe întreg teritoriul unității administrativ-teritoriale respective ținerea registrului cadastral al deținătorilor de terenuri de către autoritățile administrației publice locale va fi sistată*. În aceste condiții, nu a fost luat în considerare faptul că Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri este unul din documentele de bază ale cadastrului funciar care, conform art.2 din Legea cadastrului bunurilor imobile, este un cadastru specializat, care are sarcinile și menirea sa, conținutul și documentația proprie și care nu poate fi abrogat prin Legea 1543. Sistarea ținerii Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri contravine și intereselor autorităților administrației publice

locale, deoarece acestea vor fi lipsite de posibilitatea reală de țineră a cadastrului funciar al unității administrativ-teritoriale respective și, prin urmare, vor fi lipsite de informația cantitativă și calitativă a terenurilor din perimetrul unității administrativ-teritoriale respective. Plus la toate, lipsa Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri, va îngreuna considerabil posibilitățile autorităților administrației publice locale de a efectua inventarierea, identificarea și monitorizarea terenurilor din perimetrul unității administrativ-teritoriale respective, obligație prevăzută direct la alin.(1) al art. 77 din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006.

Ținând cont de deficiențele enunțate mai sus, în scopul asigurării coerenței interne a prevederilor legislației naționale și exercitării eficiente a competențelor de către autoritățile administrației publice locale, se propune excluderea alin. (2) al articolului 60 din Legea cadastrului bunurilor imobile.

Legea drumurilor nr. 509-XIII din 22.06.1995 reglementează modul de administrare, întreținere și utilizare a drumurilor. Prevederile legii sunt inconsistente cu prevederile Legii nr. 435-XVI privind descentralizarea administrativă și Legii nr. 436-XVI privind administrația publică locală. Printre acestea se numără stabilirea unei zone de protecție de cel puțin 20 metri de fiecare parte a drumului pentru toate drumurile de stat (care includ și drumurile naționale, și pe cele locale, precum și străzile), stabilirea neclară a obligațiilor pentru autoritățile publice locale ce țin de întreținerea drumurilor, impunerea obligației de întreținere a infrastructurii adiacente drumurilor pentru primării, structuri care, conform Legii privind administrația publică locală, nu există. Din aceste considerente, se propune modificarea și completarea articolelor 3, 5, 17 din Legea drumurilor.

Proiectul Legii prevede modificarea articolului 4 și articolului 14 din **Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului**, care, în versiunea actuală, par a fi excesive din punct de vedere al reglementării, având un caracter limitativ în ceea ce privește exercitarea în mod autonom a competențelor locale.

Astfel, în articolul 4 se propune excluderea ultimei propoziții din alin. (12) al articolului 4 conform căruia este prevăzută că „(12) Mijloacele bănești rezultate din vânzarea terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale se varsă la bugetul municipiului, orașului, satului (comunei). Mijloacele în cauză urmează să fie utilizate la cheltuieli capitale și la realizarea măsurilor de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor”. Prin excluderea prevederii subliniate, autorităților publice locale li se va oferi dreptul discreționar de a utiliza mijloacele financiare rezultate din vânzarea terenurilor și în alte direcții prioritare pentru dezvoltarea localității respective, fără a le limita la activitățile de „valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor”, măsuri care au în esență un caracter ambiguu și care nu se aplică plenar de către autoritățile publice locale.

Modificarea respectivă va contribui la ajustarea reglementărilor naționale la prevederile paragrafului 1 al articolului 9 din Carta europeană a autonomiei locale, potrivit căruia: „În cadrul politicii economice naționale, autoritățile administrației publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune în mod liber în exercitarea atribuțiilor lor”.

Modificările propuse la articolul 14 din Lege sînt subsidiare propunerilor de modificare a articolului 71 din Codul funciar, necesitatea modificării căruia a fost enunțată mai sus.

Se propune ca mijloacele financiare destinate compensării pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoriile de terenuri cu destinație agricolă și ale fondului silvic, precum și din circuitul agricol, și de atribuire a lor la alte categorii de terenuri să fie încasate la bugetul autorității publice locale și nu la bugetul de stat, așa cum este prevăzută în prezent (art. 14 alin. (1)).

La alineatul (2) al articolului 14 se propune ca deciziile de schimbare a destinației terenurilor să fie adoptate de către consiliile locale, așa cum a fost prevăzută și la articolul 71 din Codul funciar.

Modificările respective vor asigura compatibilitatea cadrului legal cu normele internaționale și normele interne: se va asigura compatibilitatea cu art. 4 din Carta europeană a autonomiei locale și compatibilitatea cu art. 1 și 3 din Legea privind descentralizarea administrativă.

Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002 reglementează relațiile ce țin de înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, monitorizarea și controlul funcționării lor, administrarea domeniului public, administrarea fondului locativ public și privat și al relațiilor conexe. În perioada vechiului sistem centralizat, organizarea și prestarea serviciilor publice țin de competența autorităților publice centrale. Odată cu trecerea la relațiile economiei de piață aceste servicii au fost descentralizate și transmise în competența autorităților publice locale, fără însă a fi transmise și resursele financiare necesare. În urma reformelor, întreprinderile de servicii comunele au devenit ineficiente și incapabile să asigure populația cu servicii publice calitative. Încercările autorităților publice locale să organizeze prestarea serviciilor cu implicarea sectorului privat (prin concesiune, privatizare, etc.) au dus la apariția litigiilor în instanțele de judecată, fapt condiționat de regimul juridic al sistemelor publice de gospodărie comunală.

Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 181 din 15.07.2010 (Monitorul Oficial nr. 155-158/559 din 03.09.2010) a operat un șir de modificări importante, în special, în ceea ce ține de definirea operatorilor de prestare a serviciilor publice și utilizarea largă a parteneriatului public-privat în prestarea serviciilor de gospodărie comunală. Însă modificările operate nu au determinat clar regimul juridic al patrimoniului aflat în domeniul public care poate fi încă privatizat, ceea ce este în contradicție cu principiile de gestionare a patrimoniului din domeniul public. De asemenea, au rămas neschimbate prevederile contradictorii ce permit imixtiunea statului în activitatea curentă de administrare a autorităților administrației publice locale și normele care permit privatizarea bunurilor din cadrul serviciilor publice de gospodărie comunală aflate sub autoritatea administrației publice, indiferent de faptul dacă acestea fac parte sau nu din domeniul public sau privat.

Prezentul proiect de lege propune amendarea și modificarea regimului juridic aplicabil patrimoniului serviciilor de gospodărie comunală prin delimitarea acestuia în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale și în domeniul privat, creind astfel premise reale pentru lărgirea oportunităților autorităților locale de a organiza prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală. De asemenea, proiectul legii vizează lichidarea posibilităților de imixtiune a autorităților centrale în activitatea serviciilor publice de gospodărie comunală organizate la nivel local.

Deputați în Parlament

Lucy / Ștef Mureșel
Mocanu / Mihai Mocanu

Ștef Gh. Focșe
Ștef Mocanu / Ștef Brașovschi